

3. Румянцев С. Розвиток механізмів саморегулювання // Цінні папери України. — 2008. — 20 листопада. — № 45 (537). — С. 3—4.

4. Ходаківська В. П., Данілов О. Д. Державне регулювання фінансового ринку // Ринок фінансових послуг [Електронний ресурс]: навч. посіб. — Ірпінь: Акад. ДПС України, 2001. — 501 с.

УДК 368

К. М. Чаплигін,

заступник начальника другого інспекційного відділу на ринку страхування департаменту страхового регулювання та нагляду Нацкомфінпослуг, здобувач кафедри макроекономіки та державного управління, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»,

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИ ЗМІНІ УПОВНОВАЖЕНОГО ОРГАНУ В СИСТЕМІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

В Україні, як і в міжнародній практиці, функції нагляду за ринками фінансових послуг у різних країнах виконують різні органи державної виконавчої влади, якими можуть виступати самостійний спеціалізований орган виконавчої влади, міністерства фінансів, внутрішніх справ чи центральний банк.

У сучасних умовах Україна, як і кожна держава, має органи з нагляду за ринками фінансових послуг.

Державне регулювання діяльності небанківських фінансових установ в Україні здійснюють наступні органи:

1. Кабінет Міністрів України;
2. Міністерство фінансів України;
3. Міністерство економіки;
4. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України (Держфінпослуг), Національна комісія, що здійснює державне регулювання на ринку фінансових послуг (Нацкомфінпослуг);

5. Антимонопольний комітет.

З недавнього часу у системі органів державної влади, що здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг Украї-

ни відбулись зміни, а саме Указом Президента України від 23.11.11 № 1069/2011 Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України ліквідована та Указом Президента України від 23.11.11 № 1070/2011 створено Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг [1; 2].

Нацкомфінпослуг 20 лютого 2012 року внесена до Єдиного Державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців.

Слід зазначити, що Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України відповідно до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», указів Президента України від 11.12.02 № 1153 «Про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України» та від 04.04.03 № 292 «Про затвердження Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України» — центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, уповноваженим здійснювати державне регулювання і нагляд за діяльністю ринків фінансових послуг [3—5].

Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України забезпечувала проведення державної політики у сфері фінансових послуг, керуючись у своїй діяльності Конституцією України, законами України, указами Президента України, Кабінету Міністрів України.

Разом з тим, відповідно до повноважень і в межах компетенції, визначеної законодавством Нацкомфінпослуг, є державним колегіальним органом, підпорядкованим Президенту України, підзвітним Верховній Раді України. Нацкомфінпослуг здійснює державне регулювання ринків фінансових послуг у межах, визначених законодавством [2, ст. 1].

Основними завданнями Нацкомфінпослуг є формування та забезпечення реалізації політики державного регулювання у сфері ринків фінансових послуг (крім ринку банківських послуг і ринків цінних паперів і похідних цінних паперів), розроблення і реалізація стратегії розвитку ринків фінансових послуг і вирішення системних питань їх функціонування [2, ст. 3].

Отже, по суті Нацкомфінпослуг наділено абсолютно тими ж самими повноваженнями, що мала Держфінпослуг у сфері здійснення державного регулювання на ринках фінансових послуг, однак важливим є те, що Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, не є правонаступником Держфінпослуг.

У зв'язку з процедурою ліквідації Держфінпослуг і створення Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, а також відсутності правонаступництва виникли проблеми, які потребують нагального вирішення для створення умов для забезпечення діяльності новоствореного органу у сфері державного регулювання та нагляду за ринком фінансових послуг, основні з яких слід виділити такі:

- кадрове забезпечення роботи Нацкомфінпослуг;
- матеріально-технічне забезпечення;
- законодавче та нормативно-правове забезпечення;
- документальне забезпечення (документи щодо Державного реєстру фінансових установ, матеріали перевірок, матеріали дозвільного характеру, документи обов'язкової звітності фінансових установ та ін.)

До речі, слід звернути увагу також на порядок застосування заходів впливу новоствореною Комісією, який має свої певні переваги та недоліки.

Основною перевагою у порядку застосування Нацкомфінпослуг до суб'єктів нагляду заходів впливу є колегіальне прийняття рішення, що безперечно зменшує одноособовий вплив на прийняття рішення певною посадовою особою, як це було в Держфінпослуг, де заходи впливу в своїй більшості застосовувались директором департаменту, до компетенції якого відноситься суб'єкт нагляду.

Однак, негативним є те, що дуже велика кількість заходів впливу, безперечно ставить під сумнів об'єктивність і повноту прийняття рішення Комісією, до чого безперечно негативно поставиться ринок фінансових послуг, у зв'язку з чим у кінцевому випадку буде змушений звертатися до суду для відстоювання своїх прав та інтересів. Зростання ж позовних заяв суб'єктів нагляду до суду неодмінно викличе велике навантаження на юридичних департамент Нацкомфінпослуг.

Підсумовуючи викладене, можна сказати, що новоствореній Комісії належить провести дуже не просту роботу щодо впорядкування своєї діяльності щодо нагляду та регулювання за ринком небанківських фінансових установ України.

Список літератури

1. Про ліквідацію Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України: Указ Президента України від 23 листопада 2011 року № 1069/2011.

2. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг: Указ Президента України від 23 листопада 2011 року № 1070/2011.

3. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 року № 2664-III.

4. Про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України: Указ Президента України від 11 грудня 2002 року № 1153/2002.

5. Про Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України: Указ Президента України від 4 квітня 2003 року № 292/2003.

УДК 368:336.02

Л. М. Чиж,

канд. екон. наук, доцент

кафедри банківського і страхового бізнесу,

Львівський національний університет імені Івана Франка

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Страховий ринок являє собою всю сукупність економічних відносин з приводу купівлі-продажу страхових послуг. При цьому необхідною умовою існування страхового ринку є наявність потреби у страхових компаніях. Об'єктивною основою страхового ринку є виникнення в процесі відтворення необхідності надання грошової допомоги потерпілим у випадку настання непередбачених подій. При цьому основним економічним законом функціонування страхового ринку є закон попиту і пропозиції.

Предметом безпосередньої діяльності страховика може бути лише страхування, перестрахування і фінансова діяльність, пов'язана з формуванням, розміщенням страхових резервів і їх управлінням.

Сучасний стан страхового ринку характеризується зростанням чисельності страхувальників значною мірою за рахунок юридичних осіб. Пояснюється така ситуація досить низьким рівнем доходів населення України. Приблизно 3 % громадян України є достатньо платоспроможними, щоб користуватися страховими послугами. Страховий ринок України пропонує все ширший асортимент страхових послуг, про що свідчить, зокрема, значно ширший перелік форм страхового захисту як обов'язкового, так і до-